

Syndrom fibromyalgie (SFM)

Co je SFM? Co je fibromyalgie?

SFM (syndrom fibromyalgie) je onemocnění podpůrných tkání a pohybového aparátu s bolestmi a projevy únavy ve svalech, vazech a šlachách (tělesných tkáních sestávajících z vláken). « Fibro » označuje složku vláken, « my » složku svalovou, « algie » bolestivý stav. Můžeme pojem poněkud a mluvit o « Faser-Muskel-Schmerz » (FMS) tj. bolesti vláken a svalů, ale vžilo se označení « Fibromyalgie » a anglické « fibromyalgia » (vyslov: Faibromäldša).

Jak se fibromyalgie diagnostikuje?

Zpravidla jsou laboratorní vyšetření b.z. tj. bez zvláštností, zejména nelze prokázat žádné změny, které nalzáme u klasického revmatizmu, chronické polyartritidy (CP). Tento správný a důležitý fakt vede k tomu, že se – na rozdíl od pravého revmatizmu – hovoří o « falešném revmatizmu ». Zatímco se u pravého revmatizmu musí používat kortison, nesmí se podle amerických revmatologů kortison u fibromyalgie ordinovat.

Roku 1990 byla americkými revmatology uveřejněna « multi-center-criteria-study », v níž byla stanovena klinická vyšetřovací kritéria. Pacienti musejí mít bolesti nejméně tři měsíce a musejí vykazovat alespoň 11 z 18 stanovených bodů, které na tlak bolí. Lékař tlačí palcem nebo ukazováčkem, pro studijní účely byly použity aparáty, které vykonávají přesně definovatelný tlak na čtverečný centimetr. Na tlak citlivá místa se nazývají « tender points » a nesmějí se směřovat s « trigger points » u myofasciální bolesti, které jsou bolestivé spontánně a na tlak mohou vyvolávat bolest na jiném místě těla – nazýváme to přenesené působení « referred pain », srovnatelné s účinkem na dálku u akupunkturálních bodů.

Právě podobnosti, které vedly k uvedeným možnostem záměny, byly pro Bauera a Heineho podnětem k zamyšlení a k probádání toho, co jim je společné. Ukázalo se již, že se « trigger points » podle prací skupiny kolem Melzacka v 71% kryjí s akupunkturálními body a že se zase akupunkturální body podle Heineho v 80% případů kryjí s anatomicky definovatelnými cévně-nervovými svazčky, takže akupunkturální body bylo vlastně možné rozpoznat a taky je označit jako akupunkturální díry, z nichž vystupují cévně-nervové svazčky. Při pohledu na 18 « tender points » bylo Bauerovi nápadné, že i ony souhlasí se známými akupunkturálními body. To bylo pro Bauera podnětem, pátrat u operací na ruce a noze po takových dírách, které svou polohou souhlasí s akupunkturálními body. Na končetinách byly takové díry nalezeny, dalo se zjistit, že ve zcela určitých areálech bylo nahloučeno 6 až 8 takových děr, a to zrovna u pacientů, kteří nezávisle na operaci naříkali na stěhovavé bolesti.

Tak se zrodila diagnostika pomocí akupresury. Při jejím provádění postupujeme zcela stejně jako při pátrání po bolestivých « tender points », s tím rozdílem, že jsou postupně nahmatány všechny body tračnickového, plicního a perikardiálního poledníku. Převelký počet bodů umožňuje mnohem přesnější diagnostiku, než jakou umožňuje 18 « tender points ». Bylo možné ukázat, že fibromyalgie velmi často začíná v jednom kvadrantu a až v průběhu desetiletí rozvine plný obraz označovaný jako generalizovaná fibromyalgie a který mají na mysli američtí revmatologové, když požadují, aby pacienti vykazovali bolesti ve všech čtyřech kvadrantech. Fibromyalgie začne například u mladého děvčete, když nastoupí do učení a je mylně diagnostikována jako zánět šlach. Roky později bolí rameno, šíje, zátylek, ještě později též protější strana nebo noha na stejné straně. Přidávají se bolesti v kříži, zejména během nebo po těhotenství. Nakonec, po deseti nebo více letech, « bolí všechno »: 1. stadium bylo u tohoto příkladu postižení jednoho horního kvadrantu, 2. stadium postižení jednoho ze sousedních kvadrantů, 3. stadium je plně rozvinutý obraz, generalizovaná fibromyalgie.

Fibromyalgii lze prokázat pomocí akupunkturální diagnostiky a od toho okamžiku přestává být diagnózou z rozpaků.

PRAXE:

Prof. Dr. Dr. med. J. Bauer
Falkenweg 1, CH-6340 Baar
Schweiz

ADMINISTRACE:

Tel: 0041 (0)41 763 1660
Fax: 0041 (0)41 544 2722
eMail: office@fms-bauer.ch

Symptomy a průvodní syndromy

Bolest

Bolesti při fibromyalgii neznají hranic. Jsou bez hrabic ve své intenzitě, bez hranic ve svém rozšíření. Mohou to být nepřetržité bolesti, mohou však být i měnlivé, pokud jde o část těla, sílu, trvání a častost. Mohou se projevovat jako syndrom « bolí mě vše », ale též jako « stěhovavá bolest ». Pacienti je popisují jako hlubokou svalovou bolest, pálení, křeče, vystřelující bolesti, píchnutí nožem, uvízlý nůž. Často jsou bolesti a ztuhlost zrána horší, často zatěžované svalové skupiny bolí více. Na čelistních kloubech se mohou objevit bolesti, které se mohou stupňovat na extrémně silné bolesti obličej. K tomu se mohou přidat problémy s čelistními dutinami a se zuby. Často dojde k extrakci zubu a pacient nařká na fantomové bolesti v již neexistujícím zubu.

Dalšími častými příznaky jsou:

Bolesti při menstruačním krvácení, bolesti v hrudníku, srdeční potíže / srdeční neuróza.

Únava - Pacienti popisují únavu různě. Jedni jsou tělesně zmoženi, druzí jsou vyčerpaní duševně, neschopni koncentrace. Celá energie se rozplynula jako led. Někteří popisují olověnou tíži končetin, která zbavuje veškeré síly.

Poruchy spánku

Pacienti zpravidla nemají potíže s usínáním. Samotný spánek je však rušen, jakoby bolesti pacienta budily z hlubokého spánku. Často se vyskytuje spánková apnoe, právě tak svalový třes a svalové chvění během spánku (nekontrolované pohyby paží a nohou až po « restless legs syndrome »), skřípání zubů. Spánkový vzorec je zcela jiný než u pacientů trpících depresí.

Dráždivý tračník

20 až 40% pacientů trpí bolestmi břicha, zácpou, průjmami, plynatostí a nauzeou. Někdy se zdá, že bolesti jsou « zavěšeny na žeberním oblouku z vnitřku vpředu a vzadu » nebo že vycházejí ze žlučníku.

Bolesti hlavy

Záchvaty bolestí provázejí bolesti zátylku, tinnitus, otoky víček. Vzácná je však migréna.

Neurologické příznaky

Jsou udávány pocity zmrtvění a mravenčení na končetinách, přehnaně citlivé kožní okrsky, otoky rukou a nohou, poruchy zrčnosti a typu chůze. Neurologové však nezjišťují žádné chorobné změny.

Diagnózy často uváděné místo fibromyalgie:

Artróza ramenního kloubu, syndrom krční, hrudní anebo bederní páteře, bolesti zad, vyklenutí meziobratlových plotének (ještě nevyžadující operaci, protože nejde o pravý výhřez), artróza sakroiliakálního skloubení, fasetový syndrom, artróza kyčelního a kolenního kloubu, trochanterodynie, Achillodynie, ostruha patní kosti, příčně plochá noha. Ale též osteoporóza a mnohočetná skleróza!

Pacienty nejvíc nenáviděná diagnóza je « somatoformní porucha », protože v běžné řeči pacientů a zejména jejich okolí je překládána jako « je to vše psychická záležitost! » a pacienti jsou pak jako na běžícím pásu vystaveni ponížování. Přitom nutno depresi chápat jako reaktivní neurózu na bolesti.

Jaké jsou příčiny fibromyalgie?

Všeobecně mají lékaři tento postoj: patogeneze nejasná, diagnóza obtížná, léčba symptomatická. Fibromyalgie je nevyléčitelná.

Nové cesty týkající se bezpečné diagnostiky i kauzální léčby otevřelo poznání že u fibromyalgie jsou zalepené akupunkturální body, v nichž byly poznány akupunkturální díry. V důsledku tělesného anebo duševního stresu vylučují volná nervová zakončení m.j. bílkovinu, která se hned na místě srazí a díry zalepí. Zalepené díry lze chirurgicky tak uvolnit, aby se pokud

PRAXE:

Prof. Dr. Dr. med. J. Bauer
Falkenweg 1, CH-6340 Baar
Schweiz

ADMINISTRACE:

Tel: 0041 (0)41 763 1660
Fax: 0041 (0)41 544 2722
eMail: office@fms-bauer.ch

možno již znovu nezalepily. Napětí, která se objeví ve svazcích vláken mohou být odstraněna, smysluplné jsou odlehčující řezy, zkrátka, je nutná jemnost chirurgie ruky a chirurgie periferních nervů včetně mikrochirurgických technik. Poznání, že na paži a noze existují doslova « spínací skřínky poledníků », umožňuje provést operaci, při níž se z jednoho řezu vyhledá 6-8 akupunktorních bodů ovládajících jeden kvadrant. Stresová teorie pokrývá zcela snadno všechny známé faktory, které stávající fibromyalgii zhoršují nebo latentní změny v manifestní: počasí, průvan, chlad, příliš náročný trénink, stavba, renovace, hormonální změny, údery osudu a psychický stres. Ale též onemocnění, virové a bakteriální infekce, poranění, pravý revmatismus, luxus, onemocnění štítné žlázy. Mnoho faktorů, ale pouze jeden mechanismus!

Léčení fibromyalgie

V prvních měsících je indikováno dosud obvyklé ošetřování: protizánětlivé, otok snižující léky, svalová relaxancia, prostředky zlepšující náladu, opatrný léčebný tělocvik, fyzikální terapie, léčení chladem, u dráždivého tračníku porada s dietologem. Obvyklé návrhy na léčbu by však neměly odvádět pozornost od porušených poledníků. Pacienti se mohou naučit provádět si masáž na správných místech ve správném směru, podle čínského hesla « Konejšivý vítr přináší úlevu ». U pokročilých případů se neobejdeme bez chirurgického odkrytí zalepených akupunktorních bodů. Výsledky jsou velmi dobré, 90% pacientů ztratí potíže a zůstane bez potíží.

Doslov k průvodci pacienta problematikou fibromyalgie.

Pacienti se právem ptají:

- Kdo mi věří?
- Kdo mi pomůže proti pokořování a ignoranci?

V tomto článku obsažené informace si nečiní nárok na úplnost a slouží jen účelu představit tento dosti málo známý, nicméně častý klinický obraz a podnítit čtenáře, aby se podrobněji zabýval fibromyalgií.

Prof. Dr. Dr. med. Johann Bauer
E-mail: office@fms-bauer.com
Internet: www.fms-bauer.com

Chirurgická praxe:

Falkenweg 1, CH-6340 Baar, Switzerland
Tel: +41 41 763 1660
Fax: +41 41 763 1661

Sekretariát:

Tel: +41 41 763 1660
Fax: +41 41 544 2722

Mluvíme německy, anglicky a italsky. Nemluvíte-li jednou z těchto řečí, musíte mít s sebou překladatele (dolmetcher).

PRAXE:

Prof. Dr. Dr. med. J. Bauer
Falkenweg 1, CH-6340 Baar
Schweiz

ADMINISTRACE:

Tel: 0041 (0)41 763 1660
Fax: 0041 (0)41 544 2722
eMail: office@fms-bauer.ch